

2 Korīn

Jesus hã h'yy ka'eeh do panang Korīn häd näng doo bä habong do hã ta jawén Paw-Ro ma erih do hahỹyh

Kedëng do ky n'aa hahỹyh

¹ Paw-Ro ỹ ti hỹyh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa ỹ tanaëenh doo, Kristo Jesus mejũũ do see ỹ bahado däk hyb n'aa, ta ky n'aa ỹ baher'ood hõm hyb n'aa kä. Èr hỹj hadoo do Tsimoot häd näng do sii bẽ ỹ edëng bëéh, P'op Hagä Do karapee hedoo doo, Korīn häd näng do panang bä habong doo. Sahõnh hẽ Akaja häd näng do häj n'aa bä P'op Hagä Do tsyt hẽ ta wẽ tabasëew hõm do ãã edëng na-ããj hẽ.

² Ỹ karën P'op Hagä Do èr Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hẽ ky en'yym bë hã. Ỹ karën baad bë rah'yib en'yym.

P'op Hagä Do ji tah'yib en'yym do ky n'aa hahỹyh

³ Taw'ããts hẽ èr j'aa etsë P'op Hagä Doo, èr Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né hẽ ji yb ji hã t'yyd mehĩn doo. Ti né hẽ P'op Hagä Do ji tah'yib enãw had'yyt doo.

⁴ Sahõnh hẽ baad nadoo do ãã wẽ tadëë bä, ãã tah'yib enãw had'yyt hẽ, ta wób ãã bahajaa hyb n'aa ãã h'yib en'yym hyb n'aa, baad nadoo do sa wẽ tadëë bä, ãã hã P'op Hagä Do h'yib en'yym doo me.

⁵ Jesus ahoop do ãã wë tabës doo da, ãã wë tabës na-ããj hë Jesus Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do ër tah'yyb en'yym doo.

⁶ Nesaa do ãã ahob bä, bë hyb n'aa né hë ti ãã bahoop. Bë h'yyb enyym hyb n'aa tii, bë bedëp hyb n'aa nesaa do mahñh na-ããj hë. P'op Hagä Do ãã tah'yyb en'yym bä, bë hyb n'aa né hë ti ãã tah'yyb en'yym doo. H'yyb jawyk doo me ãã ahoop do ãã gadoo bë bahapäh bä, bë da h'yyb enyyw bok. Ti hyb n'aa, h'yyb jawyk doo me bë gado had'yyt hë da nesaa do bë ahoop doo. Jesus hyb n'aa ãã ahoop doo, ti né hë bë ahoop na-ããj hë.

⁷ Baad ãã bahapäh hahÿ bë hä: ãã nemuun bë ahob bä ãã ahoop doo, ji P'op Hagä Do h'yyb en'yym do bë gadoo ãã nemuun na-ããj hë. Ti hyb n'aa, dooh bë h'yy gejë hõm bä Jesus hä ãã hapäh, nesaa do bë ahob né paawä.

⁸ Wakän haa, ÿ karën bë bahapäh tak'ëp nesaa do Asija häj n'aa bä ãã wë kajaa doo. Tak'ëp né hë ti nesaa do ãã hä kametyy doo. Dooh ãã haja wäd bä ta hä. Dooh paa ãã gadaa bä ãã edëp doo.

⁹ ãã d' dejëp ãã ed'oo paa ãã h'yyb gó. ãã wë ta ti wén wäd wät, ãã hä hë ãã h'yy kanasadä hyb n'aa, P'op Hagä Do hä, dejëp do genyy bong do anoo do hä, ãã h'yy kasadä hyb n'aa kä.

¹⁰ Ti né hë tii, dajëb mahñh ãã tedëeb wät doo. ãã d' ted'ëep nä. Ta hä ãã h'yyb eh, ãã ted'ëep hÿ jawén

¹¹ ãã bë masaa bä, ãã bë ky n'aa etsëe doo me. Tii bä kä, hajök raj'aa etsë da P'op Hagä Doo, ãã ted'ëep do hyb n'aa, hajök do sa kyyh P'op Hagä Do gadoo do hyb n'aa.

Paw-Ro maher'oot do h'ëed hyb n'aa tawén ky kahỹd wät sa hã ky n'aa hahỹh

¹² Hahỹ hyb n'aa ãã kasab'ee: J'ooj madäk doo me nado ãã baboo bong bë mahang, ta wób sa mahang na-ããj né hë. Baad ãã h'yyb metëeh ta ti ãã hã. Dooch ãã jejën bã ãã h'yyb. Tii da ãã wén bok, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa ãã wë. Dooch badäk hahỹh hã habong do hajaa do hã ãã h'yyb ee bã.

¹³⁻¹⁴ Dooch kejën pé bë ãã ma erih do mahang. Wyt ta maab hë bë ÿ ma erii wät do ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. Bë ner'oot doo, bë maa napäh do na-ããj né hë, ti né hë. Dooch kejën péh. Hỹh kä, bë häd hapëë däg né paawä ãã h'yyb, ÿ gada da baad ãã h'yyb bë bahapäh nä, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh noo gó kä, ãã hyb n'aa bë h'yy kasab'ee hyb n'aa, bë hyb n'aa ãã h'yy kasab'ee doo da ti noo gó.

¹⁵ Hëp ÿh bë hapäh ÿ ed'oo do hyb n'aa, hã ÿ bë h'yy ka'eeh ÿ ed'oo do hyb n'aa na-ããj hë, ÿ hyb n'aa newë däk paa bë ÿ bahehëen Masedonija bã ÿ kajaa do pooj jé. ÿ hyb n'aa newë wät paah, pawóp nuu me bë ÿ bahehëen paawä, pawóp nuu me baad hadoo do hyb n'aa bë hã paawä.

¹⁶ ÿ h'yyb däng paa Masedonija hënh ÿ mahõm me bë ÿ bahehëen, ÿ matëeh me na-ããj hë, ÿ bë masa hyb n'aa Judah häj n'aa hënh ÿ bahõm bã.

¹⁷ Tii d' né ÿ h'yyb dëe paawä, ÿ ky kahỹd wät. Daap ÿ h'yyb däng bë ed'oo g'eeh, ÿ wén ky kahỹd wät? J'ooj madäk doo me bë ed'oo g'eeh “ỹh” ÿ banäng, hëp ÿh gó “dooch”? Ky kahehät do bë ed'oo ÿh?

18 Bē hã ŷ her'oot doo, ta ky n'aa bē ŷ maher'oot do na-ããj né hē, ky kah'ŷŷt do nado. P'op Hagä Doo, ji hã ky kaneh'ŷŷt doo, ji hã h'yy kaneh'ŷŷt doo, hapäh te hub né hē ŷ her'oot doo.

19 P'op Hagä Do T'aah, Jesus Kristo, ta ky n'aa bē mahang Siras, Tsimoot sa daheeh ŷ maher'oot doo, dooh taky kahŷŷd bä ji hã. Taky däng doo, ti né hē tamoo wäd had'yyt hē. Ti hadoo ããh, ta ky n'aa rod hedoo doo.

20 Sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji hã, Kristo moo wäd wät. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ër j'aa etsë bä, “ŷŷ. Tii d' né hē. Taw'ããts hē”, * ër wén näng ta hã, Jesus Kristo häd gó.

21 P'op Hagä Do né hē tii, ããh, bē na-ããj né hē baad tah'yyb ta däk do Kristo hã, ër h'yy kanerét hyb n'aa ta hã. ãã hã tah'yyb däng, tsyt hē ta wë ãã moo bok hyb n'aa.

22 Ɛr ta ma däg tan'oo bä. Tan'oo däk dó ër h'yyb gó ta Sahee, ta jawén, hŷ pong jé ër gadoo do metëë n'aa.

23 P'op Hagä Do hã ŷ ky däng hahŷŷh: Bē hyb n'aa né hē, bē ŷ nahajëm hyb n'aa, bē panang hënh ŷ wén nahõm wät p'aa hënh. Né hup ŷ né hē ti ŷ her'oot doo.

24 Bē ãã karën ãã mejũũ hyb n'aa nado bē h'yy kaha'eeh do hã ŷ wén näng ta tii. Baad bē h'yy kae däg kãn Jesus hã, ãã hapäh. Jããm hē ãã karën bē ãã masa, baad bē tsebé hyb n'aa.

* 1:20 P'ooj ub, da hē na-ããj nã, P'op Hagä Do ji j'aa etsë bä, **Amen** ta wób resok. “ŷŷ. Tii d' né hē. Taw'ããts hē” tahanäng pé ti **amen**.

2

¹ Ti hyb n'aa, hëp ÿÿ gó ÿ ky hadoo hahÿÿ da: “DooH ÿ ahōm wād bā sa wē ÿ bahehēen hyb n'aa”, nāng ÿ hëp ÿÿ gó. DooH ÿ karēn bā bē ÿ bahehēen do bē h'yy ketón tan'oo bā.*

² Bē h'yy katón do ÿ an'oo bā paawā, jaa hanaa tii bā ÿ tsebé doo? Bē né hē ti tsebé do hanoo do hā ÿÿ.

³ Ti hyb n'aa né hē, pooj jé bē ÿ ma erii wāt doo gó, ta tii da bē ÿ wén ma erii wāt, bē wē ÿ kajaa bā kā, ÿ h'yy katón bē an'oo mahānh hā ÿÿ, bē paawā ti tsebé do hanoo do hā ÿÿ. Ý tsebé doo da bē da tsebé nemon ÿÿ, baad ÿ gada bē sahōnh hē wē.

⁴ Tak'ëp ÿ h'yy katón doo gó, ÿ aoot doo me ta ti bē ÿ ma erii wāt paah. Bē h'yy katón ÿ an'oo bā do hyb n'aa nado bē ÿ wén ma erii wāt, pooj jé ÿ erii wāt do hā. Bē ÿ wén ma erii wāt, tak'ëp bē ÿ kamahān ÿ erii wāt do hā bē bahapāh hyb n'aa.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hahÿÿh

⁵ Ta ti aj'yy, bē mahang ji h'yy katón do du na doo, ÿ had'yyt hē nado ti h'yy katón tan'oo bā. Hajōk bē wób h'yy ket'oon tan'oo bā. DooH ÿ karēn bā ÿ her'ood bā, bē sahōnh hē bē h'yy ket'oon tan'oo bā, ta bahānh ÿ naher'oot hyb n'aa.

⁶ Hÿÿ kā, ta ti aj'yy hā kā, jāām né ti hajōk bē wób ta hā nesaa do ky n'aa etyy doo.†

* **2:1** Korīn buuj Paw-Ro bahehēen bā paawā ti noo gó, Korīn buuj Paw-Ro nabuuj gedo paawā baad ranabok do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta tii da Paw-Ro wén erii wāt. † **2:6** Jāām né tii Paw-Ro wén her'oot, ta ti aj'yy t'yyd kamehīn wāt do hyb n'aa, nesaa do teréd hōm do hyb n'aa.

⁷ Taw'āāts hē bē hyb n'aa mabaan hỹỹ kā tamoo wāt do paah. Taw'āāts hē bē h'yyb enāw ta hā, tah'yy ganajēē hōm hyb n'aa tak'ēp tah'yy katón do an'oo bā.

⁸ Ti hyb n'aa tak'ēp ŷ bētsēē bē hā, bē metēēh hyb n'aa ta hā bē kamahān doo.

⁹ Bē ŷ wén ma erii wāt paah, aj'yy nesaa do moo wād wāt do bē ky n'aa etyy hyb n'aa, bē ŷ metyy hyb n'aa, ŷ bahapāh hyb n'aa ŷ bē ky dahé bā.

¹⁰ Bē hyb n'aa mabaan bā ta ti aj'yy moo wād wāt do paah, ŷ na-āāj da ŷ hyb n'aa mabaan ta hā. ŷ hyb n'aa mabaan doo, tanyy bā ŷ hyb n'aa mabaan péh, ŷ hyb n'aa mabaan tii, Kristo matym gó, baad tabadoo hyb n'aa bē hā.

¹¹ Tii da ŷ wén d'oo, Nesaa Do Yb ēr tawanadii hyb n'aa.‡ Baad ēr bahapāh né hē nesaa do tahyb n'aa newēē do ji hā.

Tiit Paw-Ro esoos do ky n'aa hahỹỹh

¹² Panang Torowas hād nāng doo bā ŷ kajaa bā Kristo ky n'aa hanām do ŷ maher'oot hyb n'aa, tyw n'aa nāng ta tii bā hā ŷỹ, baad ŷ maher'oot hyb n'aa ta ky n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bā.

¹³ Ti hadoo né hē, dooh baad tado nā bā hēp ŷỹ, Tiit, hāj ŷ hadoo do tii bā ŷ mamuun ŷ ed'oo doo, ŷ naw'yyt do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ŷ kedēē hōm sa hā. Ti Masedonija hāj n'aa hēnh ŷ bahōm kán, Tiit ŷ besoos hyb n'aa.

J'aa ketsē do ky n'aa gó Paw-Ro eh'ũũm do ky n'aa hahỹỹh

‡ **2:11** Ji kanarēn bā ji hyb n'aa mabaan do ji da hadoo do hā, Nesaa Do Yb hā ji anoo tii bā ta tyw n'aa ji tawadii hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'āāts hē ji mabaan ji da hadoo do moo wāt doo.

14 P'op Hagä Do hä ÿ j'aa etsë, äã tamahũũm hadoo had'yyt hyb n'aa Kristo sii, Kristo j'aa ketsë do tametëeh bä kä. Jé pad'yyt hë, äã hyb n'aa P'op Hagä Do maher'ood hõm Kristo ky n'aa, buu benyym do jé pad'yyt hë bewäd däk do hadoo.Š

15 P'op Hagä Do hä, Kristo buu benyym do hadoo äã banesaa do mahãnh hedëp do sa mahang, banesaa hënh hah'ũũm do sa mahang na-ããj né hë.

16 Banesaa hënh hah'ũũm do sa hä, ** dajëp do babuu hadoo äãh. Banesaa do mahãnh hedëp do sa hä, Kristo ky n'aa ky dah'eeh do sa hä, hedëp do babuu hadoo äãh. Dooh hajaa pé ta daaj hë ta hejój gó ta ti tamoo wäd bä.

17 Äã wén hajaa tii, P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa äã hä. Dooh ta sãm jawén äã maher'ood hõm P'op Hagä Do ky n'aa, hajök ta wób rabahed'oo doo da. Séd äã h'yyb hedoo Kristo hä. T'öp hanäng doo me äã baher'oot P'op Hagä Do matym gó, P'op Hagä Do mejũũ do äã bahadoo do hyb n'aa.

3

1 P'aa hënh äã daaj hë äã j'aa etsë bë ed'oo g'eeh ta ti ÿ erii wät do hyb n'aa? Äã hyb n'aa karën g'eeh, ta wób rabahed'oo doo da, äã manaa bë hä

Š 2:14 Rakaneb'oooh do jawén paa bä, raj'aa ketsë bä, tsebee gó Roma buuj sa warahén wahë n'aa sa warahén sii hë rakametëeh rabajëk bä panang hënh. Buu benyym do rejuu ti noo gó. Jé pad'yyt hë ratabës bä buu benyym do bewäd däk. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'ũũm Jesus ky n'aa taher'ood hõm doo. Warahén sa wahë n'aa j'aa ketsë do hadoo ti Kristo. Ta sii P'op Hagä Do mahũũm hadoo Paw-Ro, ta wób Jesus mejũũ do na-ããj hë, ta t'aah j'aa ketsë do ky n'aa ramaher'oot hyb n'aa. ** 2:16 Kristo ky n'aa ky nadah'eeh do ti banesaa hënh hah'ũũm doo.

sa mo haj'aa kerih doo, rerii wät do bë ner'oot jawén paa bä, baad äã bë gadoo hyb n'aa? Bë mo haj'aa kerih do äã hyb n'aa karēn pé apäh, ta wób rabahed'oo doo da, panang s'ee hēnh baad äã ragadoo hyb n'aa? Dooh.

² Dooh hyb n'aa äã karēn pé ta wób mo haj'aa kerih doo, baad äã ragadoo hyb n'aa sa wë. Bë hä né hē sahōnh hē rabahapäh nyy da äã babok, nyy da äã ma metëek. Baad däg bë baboo däk bë äã ma met'ëeg wät do hyb n'aa rabahapäh bä, äã d' ragadoo. Baad bë babok do hä äã h'yyb kametä däk.

³ Wyt ta maab hē: Bë hä Kristo ky n'aa äã ma met'ëeg wät do hyb n'aa, Kristo mo haj'aa kerih do hado däk bëeh, ta wób hä kametä däk doo. Dooh ta nahëe me kerih do tado bä tii. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do Sahee bë h'yyb gó taban'oo däk P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, ÿ hanäng doo. P'ooj ub, pä gatsebak do hä takerii däk paa ta ky n'aa jaw'yyk doo. Hÿÿ kä ji h'yyb gó tabawäd däg kän, ji tah'yyb mahūūm hyb n'aa.

⁴ Bë äã ma met'ëeg wät do hyb n'aa, Kristo hä bë h'yy kae padëek baad äã bahapäh P'op Hagä Do matym gó Kristo an'oo bä.

⁵ Ti hadoo né hē, äã daaj hē hyb n'aa nado tii. Äã daaj hē, dooh äã hajaa péh. P'op Hagä Do hanaa äã hajaa doo.

⁶ Ti né ti hanoo äã hä, papuuj taky n'aa enooh do ky n'aa panäg n'aa äã bahadoo hyb n'aa. Pooj jé taky n'aa enooh do kerih do nahado papuuj taky n'aa enooh doo. Papuuj hä, P'op Hagä Do Sahee moo wät hÿÿ kä ji h'yyb tym gó. Pooj jé kerii däk

do paah, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bā. * Papuuj taky n'aa enooh do hã kä, ji h'yyb tym ted'ëep P'op Hagä Do Sahee an'oo bā kä.

⁷ P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do mahang ta ky n'aa jaw'yyk do kajaa, pä gatsebak do hã kerih do paah. Dajëb hã ji taky n'aa ety né paawä, gabarëeh do mahang takajaa. Tak'ëp gabarëeh do hyb n'aa, dooh paa m' Isaraéw buuj rahaja bā bāp peej Mosees mamets rahegãã bā ta ky n'aa jaw'yyk do tagadoo noo gó, gabarëeh do ta mamets hã kametëeh do kahäj né paawä.

⁸ Hÿÿ kä, tak'ëp ti bahãnh tabahetsooh, baad ub, papuuj ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ta Sahee ji h'yyb gó moo wät doo, ji h'yyb tym hedëp do hanoo doo.

⁹ Ti hyb n'aa kä, baad ub tado bā paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dajëb hã ji taky n'aa ety né paawä, tak'ëp tii bā ta bahãnh baad ub, tabahetsooh hÿÿ kä papuuj taky n'aa enooh doo kä, baad däg ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó hanoo doo.

¹⁰ Tak'ëp né hẽ ta bahãnh baad ub, tak'ëp ta bahãnh tabahetsooh ta ti papuuj ji hã taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa ta tii hã ji mety bā, dooh wäd its hÿÿ kä ta ky n'aa jaw'yyk do p'ooj ub kan'oo däk doo.

¹¹ Gabarëeh do mahang kaja däk paa kah'ëenh doo, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky

* **3:6** Ji h'yyb tym dajëp tawén näng, ji nahajaa do hyb n'aa ji ky dahé bā sahõnh hẽ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk do paah. Ji ky nadaheeh do hyb n'aa, ji taky n'aa etyy dawëe had'yyt hẽ P'op Hagä Do mahãnh ji h'yyb tym bawät hyb n'aa, tak'ëp nesaa do ji h'yyb tym ahob had'yyt hẽ hyb n'aa.

n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa tak'ëp ta bahãnh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do nahãnh doo.

¹² Tak'ëp ta bahãnh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do baad ãã bahapäh do hyb n'aa, neỹỹm doo me baad ãã baher'oot ta ky n'aa.

¹³ P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hã Mosees maher'oot jawén paa bä, ta mamets tajahes'uu pãän sawas'aap doo me, gabarëeh do kah'ëenh do ta mamets hã hadäk do wë raty kanejäk hyb n'aa. Tii d' nado ãã bad'oo papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hã. Neỹỹm doo me ãã baher'oot ta ky n'aa.

¹⁴ Ta bag gabarëeh do Isaraéw buuj rahapëë né paawä ti noo gó, dooh m' rah'yy kadawuung bä, dooh m' rah'yy gah'ood bä. Da hë na-ããj nä, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kerih do kaner'oot bä, kajesuu do hadoo sa h'yyb, rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa ta hã. Jããm hë Kristo hã ji h'yy kae bä takado hõm ta ti ji h'yy kajasuu do hadoo do paah.

¹⁵ Da hë na-ããj nä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do kerih do kaner'oot bä, kajesuu do hadoo sa h'yyb.

¹⁶ Tii d' tado né paawä, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë ji h'yy kawareem bä, ta hã ji h'yy ka'eeh hyb n'aa kä, kado hõm kãn ti ji h'yy kajasuu doo.

¹⁷ Ta ti tawén hadoo, P'op Hagä Do Sahee né hë ti ta ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do Sahee bawät bä, baad däg ji bawäd däk tan'oo bä. Dooh ji hewad wät péh.

¹⁸ Ti hyb n'aa ëër kä, ta hã h'yy ka'eeh doo, ër mamets jesuu n'aa tamah doo me ër hã takametä

kān Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarēeh doo. Ēr kawareem had'yyt hē, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo ēr bahadoo do kahūūm had'yyt hyb n'aa. Kahūūm had'yyt hē ta bag gabarēeh do hadoo ēr hā kametēeh doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahee hadoo do hā hana doo.†

4

¹ Ti hyb n'aa kā, āā wē P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa papuuj taky n'aa enooh do rod n'aa āā bahadoo tanoo do hyb n'aa, dooh āā h'yy gejë hōm bā.

² Dooh né hē āā h'yy gejë hōm bā. Āā eréd hōm kejēn doo gó moo kaheb'ooh doo, nu meby n'aa nāng doo. Dooh āā wad'ii bā ta wób. Dooh āā ehÿÿd bā P'op Hagä Do kyy kerih doo. Baad ub āā baher'oot baad hadoo do ky n'aa. Baad āā babok P'op Hagä Do matym gó sahōnh hē sa hā kametä dāk. Jé hyb n'aa matakēē do hapäh tii.

³ Baad né paawä āā baher'oot panyyg hanām doo, dooh tagah'ood nä bā ta wób sa hā, jāām hē taganahoot banesaa hēnh hah'ūūm do sa hā.

⁴ Bag hadoo Kristo tak'ēp kabaj'aa do ky n'aa. P'op Hagä Do hadoo né hē ti Kristo. Ti hadoo né hē Nesaa Do Yb, badāk hahÿÿ hā P'op Hagä

† **3:18** Hahÿÿ da na-āāj hē tahajaa ji erii bā tēg nad'ēēd is do 18: Ti hyb n'aa sahōnh hē ēēr, ta hā h'yy ka'eeh doo, japow gó ji heg'āās do hadoo ēr baheg'āās Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarēeh doo. Ēr mamets jesuu n'aa tamah doo me ēr heg'āās. Ēr hegāā nuuj jé, ēr kawareem had'yyt hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo ēr bahadoo do kahūūm had'yyt hyb n'aa. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahee hadoo doo, ti né hē ta ti hanoo do ēr hā.

Do hã h'yy kana'eeh do hã mejũũ doo, tan'oo bã panyyg hanãm do hã rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa. Tii d' Nesaa Do Yb wén d'oo, ta ti bag hadoo do ranahapãh hyb n'aa.

⁵ Dooch ãã ky n'aa tado bã ti ãã maher'ood hõm doo. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ji Wahë N'aa, ti ãã ky n'aa her'ood hõm doo. ãã tii, bẽ karom hadoo Jesus hyb n'aa.

⁶ P'op Hagã Doo, “Ganã ta bag badagyp do mahang” her'oot do paah,* ti né hẽ ti ër h'yyb gó ta bag ganyyh hanoo doo, P'op Hagã Do hejój hã, tak'ëp ta kabaj'aa do hã, ta bag gabarëeh do Kristo mamets hã kametëeh do hã ãã h'yy kadaw'uuh hyb n'aa.

⁷ Ta ti tak'ëp hanãm doo, ta bag gabarëeh doo, ta hejój na-ããj hẽ, kan'oo däk ãã hã, ãã nahejoonh do hã. Tii d' tawén d'oo, P'op Hagã Do hanaa ji bahapãh hyb n'aa sahõnh hẽ bahãnh hadoo do hejój, ãã hanaa nado.

⁸ Nesaa do jé pad'yyt hẽ ãã ahob né paawä, ãã medëp né hẽ. Dooch né paawä ãã ad'oo péh, dooch ãã h'yy gejë hõm bã.

⁹ ãã rano n'aa mahes'oo né paawä, dooch P'op Hagã Do ãã teréd bã. ãã majĩ ãã radewäts né paawä tũũ, dooch rahaja bã ãã h'yy gejë hõm bã ran'oo bã.

¹⁰ ãã ahoop do hyb n'aa, ãã kata däg had'yyt hẽ Jesus dajëp do hã, Jesus edëp do kametä däk hyb n'aa ãã hã.

¹¹ Hahỹ hyb n'aa ỹ wén her'oot tii: ãã hedëp doo, dajëb gó had'yyt ãã babok Jesus hyb n'aa, Jesus

* **4:6** Badäk hahỹ tapahuunh noo gó tii d' ta kyyh.

edēp do ãã hã kametä däk hyb n'aa, ãã nahejooj is do hã.

¹² Ti hyb n'aa dajëb gó ãã babok, edëb heh'äät do bë gadoo hyb n'aa.

¹³ Hahỹỹ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: “Ỹ h'yy kae däk, ti hyb n'aa ỹ wén her'ood wät”,† näng kerih do hã. Ti hadoo ãã na-ããj hẽ. ãã wén her'oot Jesus ky n'aa, ãã h'yy kae däk do hyb n'aa.

¹⁴ ãã her'oot ta tii, hahỹỹ d' ãã bahapäh do hyb n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät hanoo doo, ãã na-ããj hẽ da genä bok tan'oo bä da Jesus nemuun. Tii b' bë sii hẽ ãã tamahũũm da ta wë, ta matym gó ër tametëeh hyb n'aa kä.

¹⁵ Bë hyb n'aa né hẽ sahõnh hẽ ta ti ỹ ahoop doo, baad tabahadoo hyb n'aa bë hã. Tii d' tawén d'oo P'op Hagä Do ji hã taky enyym do ky n'aa gad'oo do kah'ũũm hyb n'aa. Tii bä kä, hajõk tseb'ee da P'op Hagä Do wë, P'op Hagä Do j'aa ketsëë däk hyb n'aa kä.

¹⁶ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yy gejë hõm bä. ãã hub kahäj jëë né paawä, ãã h'yyb papuuj hado däg had'yyt hẽ.

¹⁷ ãã wén h'yy ganejë hõm, kanahën d'os hẽ hadoo do ër ahoop do nayyw hẽ tabës do ër hã tabanoo tak'ëp baad hadoo do nahãnh doo. Dooh

† **4:13** Saaw-Mo 116.10 hã takerii däk tii. Hajõng nesaa do Saaw-Mo 116 erii wät do paa ahoop paah. Ti hadoo né hẽ, P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hã taky n'aa etsëë dajëb mahãnh tabedëp hyb n'aa. Ti hadoo Paw-Ro bad'oo na-ããj hẽ. Hajõng nesaa do tabahoop. Ti hado né paawä, P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh Paw-Ro eréd bä Jesus ky n'aa hanãm do tahe'oot doo, tama metëëk doo.

its ti ji ahoop doo, tak'ëp baad hadoo do matym n'aa.

¹⁸ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yyb padäg bä ji hapäh do hä.‡ Ji nahapäh do hä ãã h'yyb padëek.§ Ji hapäh do ahänh. Ji nahapäh doo, dooh tahëej bä. Tawäd had'yyt hë.

5

Ër hub papuuj ky n'aa hahÿÿh

¹ Ër hub badäk hahÿÿ bä hanäng do dajëp bä, ti anyy däk ër hapäh, hÿ pong jé ër hub papuuj gawanatsik do P'op Hagä Do mo haj'aa. Ajyy mo haj'aa nado tii kä.

² Ti nuuj jé, badäk hahÿÿ bä ër babok nä bä, hejooñh ër hä. Tak'ëp ër karën hÿ pong jé hub n'aa ër gadoo, ër kah'ÿÿt

³ ër hub papuuj däg hyb n'aa. Tii bä, dooh da ër hub tamaa bä.

⁴ Da hë, ta säg gó ër babok nä bä ër ahoop nä. Hejooñh ër hä. Nyy d' ÿ hanäng péh? Ër karën ër dejëp ër hub tamah hyb n'aa, ÿ hanäng pé g'eeh? Doo. Hÿ pong jé hub n'aa ër karën paawä nayyw hë ër gadoo, dahej'ëep do kawareem däk hyb n'aa nadajëp do hä kä, edëb had'yyt do hä kä.*

⁵ P'op Hagä Do né hë tii, edëb had'yyt do ër gadoo hyb n'aa ër tawén pehuuj wät doo. Ti nuuj jé tan'oo

‡ **4:18** Doo badäk hahÿÿ hä ji ahoop do hä rah'yyb padäg bä, Paw-Ro hanäng péh. § **4:18** Hÿ pong jé ji gadoo do hä rah'yyb padëek, Paw-Ro hanäng péh. * **5:4** Hahÿÿ d' Paw-Ro hanäng péh: Taw'ääts hë paawä ji hä, badäk hahÿÿ bä ji bawät nä bä Jesus matëeh. Tii d' tado bä, ji hub dahej'ëep do kawareem däk nadajëp do hä.

däk dó er h'yyb gó ta Sahee, ta jawén hỹ pong jé er gadoo do metëeh doo.

⁶ Ti hyb n'aa baad er gahëen had'yyt hë er pooj jé er gadoo do pan'aa. Da hë er babok nä bä, dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa er aboo nä bä er hapäh.

⁷ Badäk hahỹỹ bä er babok nä bä, ta hã er h'yy kae had'yyt hë, dooh né paawä ji hapëe nä bä ji matym me ji hã taky däng doo.

⁸ Tsebee gó er gahëen né hë er gadoo do pan'aa. Tak'ëp er karën paawä er berét badäk hahỹỹ bä er babong nä doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa had'yyt er baboo däk hyb n'aa kä.

⁹ Ti hyb n'aa tagen'aak do hã tak'ëp er h'yyb padëek, tatsebé hyb n'aa er wë kä. Ta tii hã er h'yyb padëek, badäk hahỹỹ bä er hub n'aa gó er babok nä bä, badäk hahỹỹ bä er hub n'aa er beréd hõm bä na-ãj hë né hë.

¹⁰ Tagen'aak do hã er wén h'yyb padäg had'yyt hë, er sahõnh hë er da kametä däk do hyb n'aa Kristo matym gó er taky n'aa etyy hyb n'aa, ji gadoo hyb n'aa badäk hahỹỹ hã er babok nä bä baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, baad nadoo do ji moo wäd wät do sãm na-ãj hë.

Ji P'op Hagä Do gadoo do ky n'aa hahỹỹh

¹¹ Ji weh'ëeh né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do baad ãã bahapäh, ti né hë ti ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ãã h'yy kah'üüm ta wób hã ãã her'oot doo, Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Baad ãã P'op Hagä Do bahapäh, dooh ỹ ky kenäw bä. T'õp madäk doo me, baad hadoo doo me ỹ bawät

P'op Hagä Do hapäh. Bë na-ããj né hë bë hapäh tahyb n'aa péh.

¹² Dooh ãã daaj hë ãã j'aa ketsëë bä p'aa hënh bë matym gó. Dooh. Jããm hë ãã anoo bë hã ta tyw n'aa, ãã hyb n'aa bë h'yy kasab'ee hyb n'aa, bë bahajaa hyb n'aa bë ky gadoo j'ooj hë madäk do hã j'aa kehets'ëë doo, ma matëg oow, t'öp ji h'yyb gó hanäng do hyb n'aa napeet doo.

¹³ ãã h'yyb mera ta wób redoo bä, na raheer'ood. P'op Hagä Do hyb n'aa tii bä ti ãã h'yyb mera doo. Baad tado bä ãã h'yyb, bë hyb n'aa né tii, baad tabahadoo hyb n'aa bë hã.

¹⁴ Kristo kamahän do ãã tah'yyb mahũũm. Hahÿÿ da baad ãã bahapäh: Sét hë dajëp sahõnh hë sa hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahõnh hë dejëp do hadoo.†

¹⁵ Sahõnh hë sa hyb n'aa tawén dajëp, papuuj ji bawät do gadoo doo, sa hã hë ranaboo bong hyb n'aa. Kristo hã, sa hyb n'aa dajëp do hã, sa hyb n'aa ganä wät do hã kä rababoo däg kån hyb n'aa kä.

¹⁶ Ti hyb n'aa, hÿÿ kä dooh ãã da hadoo do ãã hyb n'aa hũũm wäd bä P'op Hagä Do nahapäh do sa da hadoo do rahyb n'aa h'ũũm doo da. P'op Hagä Do nahapäh doo da né paawä Kristo ÿ hyb n'aa hũũm wät paah,‡ dooh tii da ÿ adoo wäd bä.

† **5:14** Dooh ji h'yy gakog hõm do ky n'aa tado bä hahÿÿ hã Paw-Ro her'oot doo. Dooh ji hub dajëp do ky n'aa tado bä. Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: Èr hyb n'aa Kristo dajëp nesaa do èr moo bok do sãm. Hÿÿ kä, Kristo hã h'yy ka'eeh doo, ta hã rah'yy kata däk do hyb n'aa, radejëp do hadoo nesaa do hã. Ti hyb n'aa nesaa do ji h'yyb säg karën do ji ky nadahé wät. P'op Hagä Do Sahee ji hã metëeh do ji ky dahé kån hÿÿ kä. Dooh ji karën doo da ji awäd wäd bä tahanäng pé tii, tëg nad'ëed is do 15 hã kerii däk doo da. ‡ **5:16** Ta hã Jesus kasee do pooj jé, aj'yy ub Jesus, Paw-Ro ed'oo.

¹⁷ Kristo hā h'yy kata dāk doo, papuuj däg tii kä. Gawatsig hōm ji h'yyb säg hejój. Papuuj däg ji hỹy kä.

¹⁸ P'op Hagä Do hanaa sahōnh hē ta tii. Ti né hē ti P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa p'aa hēnh ta wē ēr tagadoo doo, ta majī ēr nahado wāt hyb n'aa, ta najiis ēr bahado dāk hyb n'aa kä. P'op Hagä Do anoo āā hā, ta wób āā maher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa hanām doo.

¹⁹ Hahỹ ti ta ky n'aa: Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo ta wē badäk hahỹ hā habong doo, ta majī ranado bong hyb n'aa, ta najiis rabahado padēek hyb n'aa kä. Dooh tetsén wäd bā sa hā nesaa do ramoo bok doo. Tamabaan hōm kån. Ti tamejũ āā hā, ji tagadoo do ky n'aa āā baher'ood hōm hyb n'aa kä ta wób sa hā.

²⁰ Ti hyb n'aa Kristo rod n'aa āāh. Ta mejũ do āāh. Āā her'oot do hā P'op Hagä Do bē tamar'oot. Kristo ky gabuuj gó tak'ēp āā betsēē bē hā, bē banoo hyb n'aa bē P'op Hagä Do h'yyb wareem ta wē, ta najiis bē bahado padēek hyb n'aa kä.

²¹ Kristo, tabad'op hē nesaa do moo nawät doo, nesaa do ēr moo bok do sām tabahado dāk P'op Hagä Do an'oo bā, Kristo hyb n'aa baad had'op ēr bahado padēek hyb n'aa kä P'op Hagä Do matym gó.

6

¹ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do masa n'aa āā bahadoo do hyb n'aa, tak'ēp āā betsēē bē hā, daap hē bē ganadoo hyb n'aa P'op Hagä Do anoo doo, bē hā taky ennym doo.

² Tii da ŷ wén her'oot, hahŷŷ da ta kyy kerih doo gó P'op Hagä Do her'oot do hyb n'aa:

“Ōm ŷ gadoo do noo gó kajaa bä kä,
 ŷ maa newë wät maky n'aa etsëë doo.
 Ōm ŷ bed'ëëp do noo gó kajaa bä kä,
 ŷ masaa wät ōm.”*

Bë maa newë baad ub! Da hë né kä ji tagadoo do noo gó kä. Da hë né kä ji tabed'ëëp do noo gó kä.

Baad ub Paw-Ro rababok hejooñh do rahob né paawä ky n'aa hahŷŷh

³ Dooñh äã moo bong pé ta wób h'yyb hewaat péh, P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do äã maher'oot do raky n'aa narejãã hyb n'aa.

⁴ P'op Hagä Do karom äã bahadoo do hyb n'aa, sahõñh hë sa hä äã metëëh nyy da tak'ëp h'yyb jawyk doo me baad ub äã babok, baad nadoo do äã ahob bä, äã wë badoh do äã ahob bä, dooh äã ad'oo pé né paawä,

⁵ äã rahewyh bä, äã radewäts bë bä, hajõk do rakamajë bä äã hä, tak'ëp äã moo bok do hä, ty jawyk do äã ahob bä, äã basaah bä na-äãj né hë.

⁶ Dooñh äã moo boo bä nu meby n'aa näñg doo. Kristo ky n'aa äã hapäh. Äã h'yy kanejäg. Ta wób wë äã ky en'yyim. P'op Hagä Do Sahee äã tah'yyb mahũũm. Baad ub, t'õp madäk doo me äã kamahãñ ta wób.

⁷ Baad hadoo do äã her'oot. P'op Hagä Do hejój gó äã babok. P'op Hagä Do karëñ doo da ji bawät

* **6:2** Isajas 49.8

doo, āã kuman hadoo. Tii me āã kamej'oonh. Tii me āã mesoo.

⁸ P'op Hagä Do wë āã moo bok āã raweh'ëeh bä, āã rawanehëë bä na-āãj hë. P'op Hagä Do wë āã moo bok baad raher'ood bä āã ky n'aa, āã raky n'aa rejä bä na-āãj né hë. Ta wób mä āã wedii, ta wób sa hã. Ti hadoo né hë baad hadoo do ky n'aa āã her'oot.

⁹ Āã ky n'aa netsä né paawä ta wób sa hã, P'op Hagä Do baad āã tabahapäh. Dajëb gó āã baboo né paawä, āã edëp näh. Āã rahewyh né paawä, dooh āã dejëb bä.

¹⁰ H'yy katón n'aa näng né paawä, āã tsebee had'yyt hë. Āã kasuud its né paawä, hajök do hã āã banoo hajöng baad hadoo doo.† Dooh né paawä āã wë hanäng péh, ti anyy had'yyt hë P'op Hagä Do karën do āã wë.

¹¹ Baad bë āã maher'oot najis haa, Korīn buuj. Dooh āã jejen bä āã h'yyb. Tak'ëp bë āã kamahän né hë.

¹² Āã nado bë hã kasaë doo. Bë ti kasaë āã hã.

¹³ Ji taah ji maher'oot doo da né hë ŷ maher'oot bëeh: ŷ karën paawä bë ŷ kamahän doo da bë kamahän ŷŷh.

Dooh séd hã ji h'yyb hedo bä Jesus hã h'yy kana'eeh do sa hã ky n'aa hahŷŷh

¹⁴ Taw'ääts hë bë kamekuuj manäh, taw'ääts hë séd hã bë h'yyb hedo manä Jesus hã h'yy kana'eeh do sa hã. Tii d' ŷ wén her'oot, dooh séd gó tanu dëë

† **6:10** Dooh dajëër tado bä ti ta wób sa hã ranoo doo. Jesus ky n'aa hanäm do Paw-Ro maher'oot do ragado bä, h'yyb n'yyim doo, h'yyb tym nadajëp do P'op Hagä Do pa ragadoo. Ti ky n'aa né tii.

bä baad had'op do ji moo wät doo, P'op Hagä Do mejũũ do ji ky nadaheeh do hä. Dooch tanu dëe bä ta bag gadagyp do hä.

¹⁵ Séd h'yyb nahedoo Kristo, Nesaa Do Yb daheeh. Séd h'yyb nahedoo Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Jesus hä h'yy kana'eeh do daheeh.

¹⁶ Dooch tahaja bä séd hä rah'yyb hedo bä P'op Hagä Do tób n'aa, kabarii daheeh. Èr tii, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do tób n'aa hadoo. Ta daaj né hë P'op Hagä Do her'oot ta tii. Hahỹỹ da ta kyy kerih doo gó taky däng ji hä:

“Sa h'yyb gó da ÿ bawät, sa mahang da ÿ bawät. ÿ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii.”[‡]

¹⁷ “Ti hyb n'aa, bë anä da hä ÿ h'yy kana'eeh do sa mahang naa.

Taw'ãäts hë da tsyt hë bë babok”, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

“Baad bë kanä baad nadoo do mahãnh, tii bä da bë ÿ gadoo”,[§] näng mäh.

¹⁸ “Tii da bë adoo bä, bë yb da ÿ tii bä.

Bë da tah haa, bë da tok haa, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahõnh Hë Haj'ap Do kyyh, ji taky n'aa enooh doo.”^{**}

7

¹ Najis haa, èr hä ta ti taky n'aa enooh do hyb n'aa, taw'ãäts hë èr enyyw hõm èr hä rejãã doo, èr h'yyb rejãã do na-ãäj hë. P'op Hagä Do èr weh'ëeh

[‡] **6:16** Rewitikos 26.12, Jeremij 32.38, Esekijew 37.27 **§ 6:17**
Isajas 52.11, Esekijew 20.34, 41 **** 6:18** 2 Samuëw 7.8, 14

do hyb n'aa, taw'ãäts hē ēr kan'oo däg had'yyt hē ta hã, tsyt hē, ta wē had'yyt ēr babok hyb n'aa kã.

Paw-Ro tsebé do ky n'aa hahỹỹh

² Taw'ãäts hē paawä baad bē kamahãn ããh! Dooh baad nadoo do ãã moo boo bä sa hã. Dooh ãã rejã bä sa hã. Dooh ãã wad'ii bä sa hã.

³ Bē ÿ ky n'aa etyy do hyb n'aa nado ti ÿ wén erih. ÿ her'ood däk né paa baad bē ãã kamahãn. Bē ãã kamahãn had'yyt hē ēr bedēp bä, ēr dejēb bä na-ããj hē.

⁴ ÿ hapäh bē gadoo ÿ her'oot doo. Ti hyb n'aa neỹỹm doo me bē ÿ maher'oot. Bē hyb n'aa ÿ kasab'ee. Tak'ēp ÿ h'yyb nyyw däg kãn, ÿ tsebee kãn. Sahõnh hē baad nadoo do ãã ahob né paawä, tak'ēp ÿ h'yy gadajang.

⁵ Masedonija häj n'aa bä ãã kaja hõm noo gó, dooh kameh'ãäk do ãã hã. Jé pad'yyt naa ji h'yyb panas'ēeh do kejäk ãã wē. ãã wē ta wób rah'yy kawereem. ãã h'yyb gó h'yy katón badäk.

⁶ Ti hadoo né hē, P'op Hagä Doo, h'yy ketón do h'yyb en'yym doo, ãã tah'yyp en'yym Tiit kajaa do hã, bē wē tabewäd nä do jawén paa bä.

⁷ Tiit kajaa do had'yyt nado ÿ tah'yyp en'yym doo. ÿ wén h'yy gadajang, ÿ wén h'yyb nyyw däk na-ããj hē, Tiit mä bē h'yyb en'yym, tanooh. Tak'ēp mä ÿ bē hyb n'aa esee, tanooh. Tak'ēp mä bē h'yy ketón bong baad nadoo do bē mahang hawäd wät do hyb n'aa. Tak'ēp mä bē h'yyb tseb'ee wē ÿỹ, näng ta kyyh. Ti hyb n'aa kã, tak'ēp ÿ wén tsebee kãn hỹỹ kã.

⁸ Pooj jé bē ÿ ma erih do hã bē hyb n'aa tón boo né paawä, dooh ÿ t'yyp kamehĩĩn bä tii da bē ÿ ma

erih do hã. Pooj jé dó ÿ t'yyd kamehĩn dó ÿ erih do bë hyb n'aa tón bong tan'oo bã ÿ bahapäh bã, banadawëd né paawä bë h'yy ket'oon doo.

⁹ Tii d' tahado né paawä, ÿ h'yy gadajaa kãn hÿÿ kã. Bë hyb n'aa tón do hyb n'aa nado ÿ wén h'yy gadajaa kãn. ÿ wén h'yy gadajang, bë hyb n'aa tón do hyb n'aa bë t'yyd kamehĩn bong baad nadoo do hã. Bë hyb n'aa tón do P'op Hagä Do gadoo. Ti hyb n'aa kã, dooh nesaa pé ãã moo boo bã bë hã bë ÿ ma erih doo me.

¹⁰ Ji h'yy katón do P'op Hagä Do gadoo doo, ji h'yy kawareem baad hadoo do wë tan'oo bã. Baad hadoo do wë ji h'yy kawareem doo, ji h'yyb tym tabed'ëep tan'oo bã kã. Ti hyb n'aa dooh ji jesyg bã ta ti hedoo do ji h'yy katón doo. Ji gadoo né hë. Badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do rah'yy katón doo, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bã.*

¹¹ Bë hegãã bë h'yy ket'oon do bë hã P'op Hagä Do anoo do tan'oo bã bë hã: Bë h'yy katón do hyb n'aa, nayyw hë bë karën nesaa do bë ado hõm bë mahãnh, dooh bë karën bã nesaa do moo bok do h'yyb hataa bë do bã, tak'ëp bë ganen'aak nesaa do bë mahang hawäd wät doo. Bë h'yy katón do hyb n'aa bë h'yyb eÿÿm bong, tak'ëp bë karën ÿ bë bahapäh, tak'ëp bë h'yy kahasããb baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa, nayyw hë bë karën nesaa do moo wät do ky n'aa kety däk. Sahõnh hë ta tii me bë metä wät, bë h'yyb haj'aa hë nado wäd nesaa do bë mahang hawäd wät doo.

* **7:10** Tii d' tawén hadoo, sa h'yyb kawanareem do hyb n'aa. Ta ti hedoo do ji h'yy katón doo, dooh tan'oo bã ji t'yyd kamehĩn hyb n'aa nesaa do ji moo wäd wät do hã.

12 Pooj jé bē ŷ ma erii wät doo, pooj jé bē gadoo doo, aj'yy nesaa do moo wät do had'yyt hyb n'aa nado ŷ wén erii wät. Ta ti aj'yy h'yyb rejā dāk do hyb n'aa had'yyt nado hyb n'aa na-āāj hē. Ta ti bē ŷ wén ma erii wät paah, bē h'yy kadaw'uuh hyb n'aa, bē h'yyb baad hadoo do bē metēeh hyb n'aa kā āā wē P'op Hagā Do matym gó.

13 Ti hyb n'aa dooh āā h'yy ketón boo bā. Āā h'yyb tseb'ee.

Ŷŷ. Dooh āā h'yy ketón boo bā. Āā h'yyb nyyw padēek né hē. Tak'ēp āā tsebee na-āāj hē tak'ēp Tiit h'yy gadajaa kán āā bahapāh do hyb n'aa. Tiit wén h'yy gadajang, bē sahōnh hē bē h'yyb en'yyim do hyb n'aa ta hā.

14 Bē ŷ j'aa etsē paa Tiit hā. Ŷ her'oot doo da né hē bē ky n'aa, ti né hē bē metēeh Tiit hā. Dooh ŷ bē nu meby bā. Te hub né hē sahōnh hē bē ŷ maher'ood wät doo. Bē hyb n'aa ŷ j'aa etsē doo, te hub né hē na-āāj hē kametā dāk hŷŷ kā.

15 Ta bahānh Tiit bē takamahān kán tahyb n'aa newē bā nyy da baad bē ky daheeh ta kyyh, baad bē gadoo bē mahang, bē h'yyb eŷŷm doo gó bē weh'ēeh ta hā.

16 Ŷ h'yy gadajang, bē hā baad ji hajaa ji h'yyb eh hyb n'aa.

8

Ji etsēeh do ky n'aa hahŷŷh

1 Hŷŷ kā wakān haa hedoo doo, āā karēn bē āā maher'oot nyy da Kristo hā h'yy ka'eeh do Masedonija hāj n'aa bā habong do rabad'oo P'op

Hagä Do ky enyym do sa h'yyb gó hawät do an'oo bä.

² Tak'ëp nesaa do rahob né paawä, tak'ëp ratsebé. Tak'ëp ratsebé do hyb n'aa tak'ëp ramasa sa wë hanäng doo me. Tak'ëp rabetsëeh, kasuud its né paawä.

³ Baad bë ÿ maher'oot sa ky n'aa. Rahajaa do pénh né hë rabanoo. Ti bahănh rabanoo, rahajaa do bahănh. Sa h'yyb gó naa, sa daaj hë né hë ti tak'ëp rabetsëeh.

⁴ Rets'ëë had'yyt hë äã hã, äã banoo hyb n'aa ramasa hyb n'aa Kristo karapee Judah häj n'aa bä habong doo. Baad ub sa hã ti ji masa doo.

⁵ Äã hyb n'aa newëë do bahănh rabad'oo. Sa daaj hë rakan'oo däg pooj jé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do ramoo bok hyb n'aa, äã karën do na-ääj hë. P'op Hagä Do karën doo da né hë ji hã, tii da rabad'oo.

⁶ Ti hyb n'aa kã tak'ëp äã betsëë Tiit, pooj jé du doo do bë tah'yyb mahũũm dajëër masa n'aa bë ataa do hã, bë tah'yyb mahũũm p'aa hënh, ta ti bë masa do dajëër n'aa takaja däk hyb n'aa.

⁷ Tak'ëp bë gado däk baad hadoo doo: Tak'ëp bë h'yy ka'eeh. Tak'ëp bë bahajaa bë baher'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Baad bë bahapäh ji hã P'op Hagä Do karën doo. Tak'ëp bë h'yy kahas'ääp baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa. Tak'ëp äã bë kamahănh. Ti hyb n'aa, ÿ karën paawä tak'ëp na-ääj hë bë banoo ta wób ji masa doo. Taw'ääts hë ti ji hÿÿj hedoo do ji masa doo.

⁸ Dooh bë ÿ mejō bä ta wób bë masa hyb n'aa. Jääm hë ÿ karën bë ky n'aa napäh nyy da sa h'yyb hedoo doo me ta wób ramasa sa da hadoo doo,

bē na-āāj hē baad bē kamahān bē da hadoo do bē metēeh hyb n'aa.

⁹ Taw'āāts hē paawā ta wób bē masaa, bē hapāh do hyb n'aa nyy da ēr Wahē N'aa Jesus Kristo bad'oo do paah. Taky enyym do hyb n'aa ji wē, sahōnh hē ta wē anyy wād né paawā, kasuud is tabahado dāk bē hyb n'aa, tak'ēp baad hadoo do bē wē tabanyy dāk hyb n'aa kā P'op Hagā Do matym gó.*

¹⁰⁻¹¹ Ta baab tabēej hōm do hā, bē né ti jāām pooj jé dajēer hat'aa do du d'oo doo. Bē né ti pooj jé kar'ēen mas'aa doo. Ti hyb n'aa, hā yī taw'āāts hē tsebé doo gó bē du doo doo da né hē bē bahajaa hīy kā bē du doo do paah. Taw'āāts hē bē hajaa do bē anoo.

¹² Bē h'yyb n'oo bā, P'op Hagā Do gadoo da bē hajaa do bē anoo doo. Dooh P'op Hagā Do gahēen bā bē hā bē wē badoh doo.

¹³ Dooh āā karēn bā ta wób hā bē banoo do hyb n'aa, bēē kā ti hahoop badoh doo. Āā karēn paawā séd demuun tabanāng sahōnh hē sa wē.

¹⁴ Da hē bē wē hanāng do masa sa hā. Ta jawén bē wē tananyy bā, bē d' ramasaa kán ta mabaj. Tii bā kā, séd demuun tabanāng sahōnh hē sa wē.

¹⁵ Tii d' tabaher'oot P'op Hagā Do kyy kerih do hā:

“Dooh mad'aak pé hajōng do hat'aa do sa wē.

* **8:9** Wawēē hē Jesus bewād hyng do pooj jé, tak'ēp takabaj'aa. Tii bā kā, aj'yy tabahado dāk, dajēb kán ji tabed'ēep hyb n'aa. Tii d' tahanāng pé ti kasuud is do tabahado dāk. *Taw'āāts hē ji hyb n'aa newēē nyy da tak'ēp ji Jesus t'yyd mehīn, ji na-āāj ji t'yyd mehīn hyb n'aa ji da hadoo do.*

Kanahën d'os hë hat'aa doo, dooh badoh pé sa wë ãnh.”†

¹⁶ P'op Hagä Do ÿj'aa etsë Tiit hã tabanoo do hyb n'aa bë tahyb n'aa esee bë ÿ hyb n'aa esee do hadoo da.

¹⁷ Tiit gadoo ãã etsë do ta hã, bë wë tabahõm hyb n'aa. Tak'ëp tah'yyb hedoo bë wë tabeg'ããs hyb n'aa. Ta hã ãã eanh do pooj jé, ta daaj hë tahyb n'aa newë däk bë wë tabahõm hyb n'aa.

¹⁸ Tiit sii ãã mejũũ da ãã hÿÿj ky n'aa hadoo do jé pad'yyt hë Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang ky n'aa etsëeh doo, Jesus ky n'aa hanäm do hã tamoo wät do hyb n'aa.

¹⁹ Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do rasëew hõm ta ti hÿÿj ky n'aa hadoo doo, ãã tabahada hyb n'aa Jerusarënh hënh dajëër kata däk do ãã tajoooh bä kä. Ta ti sa masa n'aa ãã tajoooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ãã weh'ëeh hyb n'aa, baad ãã karën ãã masa ër wakãän Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ãã metëeh hyb n'aa na-ããj né hë.

²⁰ ãã hÿÿj hedoo do ãã d' rahada, ta wób daap rah'yy genä mahãnh dajëër ãã mahũũm do hã.

²¹ Baad ãã matakëë, baad hadoo do ãã moo bok hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, ajyy sa matym gó na-ããj hë.

²² Tiit sa sii ãã mejũũ nä ãã hÿÿj seeh. Hajõõ nuu me ãã mety däk tii. Baad tah'yyb hedo had'yyt hë ta wób tamasa hyb n'aa. Baad bë hã tah'yyb ee

† **8:15** Esodo 16.18. Pãw hadoo **Manah** häd näng do P'op Hagä Do mo haj'aa doo, tabanawäng hënh Isaraéw buuj rababok noo gó ky n'aa gó Paw-Ro beh'ũũm. Ti noo gó kanahën d'os hë **Manah** hat'aa doo, dooh badoh péh. Hajõng hat'aa doo, dooh mad'aak pé sa wë.

däk do hyb n'aa, tak'ëp tah'yyb hedo däk dajëër bë bataa do hã bë tamasa hyb n'aa.

²³ Tiit hã kä, hëp ÿ hata ti bë hã ÿ moo wät do hã. Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do mejüü do ta wób, ajyy Tiit had'aa doo. Kristo raweh'ëeh do tii.

²⁴ Ti hyb n'aa kä, taw'ääts hë kamahän gó bë gadoo bë wë rakajaa bä kä. Taw'ääts hë bë metëeh ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong doo, dooh daap hë tado bä bë äã j'aa etsë doo.

9

¹ Dooh hyb n'aa bë ÿ ma erih pé Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarënh bä habong do bë masa do ky n'aa hã.

² ÿ hapäh né hë nyy da tak'ëp bë h'yy karën ta wób bë masa. Bë ÿ j'aa etsë paa Masedonija häj n'aa bä habong do ër wakãän hedoo do sa matym gó. P'ooj ub ta baab tabëej hõm do hã, bëeh, hëej Akaja häd näng do babuuj,* bë du doo bë karën bë masa doo, näng këh ÿ sa hã. Hajök Masedonija häd näng do häj n'aa babuuj ër wakãän hedoo doo, raky n'aa napäh bä baad bë karën bë masa ta wób, ti na-ääj hë rah'yyb hedo padëek ramasa hyb n'aa.

³ Ta wób bë karën bë masa ÿ hapëë né paawä, ÿ mejüü Tiit ta hataa daheeh bë wë, bë ramasa hyb n'aa dajëër bë bataa do hã, ta ti hã bë ÿ j'aa etsë do paa daap tanadoo hyb n'aa, ÿ kajaa do pooj jé bë h'yyb bë matakä däk hyb n'aa.

⁴ Ër hÿÿj hedoo do wób, Masedonija häj n'aa buuj, si ÿ rakajaa bä bë wë, ÿ d' nu mebyy wät da

* **9:2** Akaja häj n'aa bä Korīn panang badäk.

bē nahaja nā bā, dajēēr bē nata nā bā, baad bē ky n'aa ŷ her'ood wāt do paa hyb n'aa. Bē na-āāj né da bē nu mebyy bong sa wē, bē nahaja nā bā.

⁵ Ti hyb n'aa ŷ hyb n'aa newē dāk, taw'āāts hē ta ti ajyy ŷ mejūū āā pooj jé, bē ramasa hyb n'aa, kamasa do dajēēr n'aa bē bataa hyb n'aa, bē ky kajäk do paah. Tii bā, kaja dāk da āā pooj jé. Bē etsēēh do metēē n'aa däg ti ta tii ká, bē ramejūū do hyb n'aa nado.

⁶ Bē hyb n'aa newē hahỹh: Kanahēn d'os hē hejoom doo, kanahēn d'os hē ta ag tabataa ēnh. Hajōng hejoom doo, hajōng né ta ag tataa.†

⁷ Taw'āāts hē sahōnh hē bēēh, bē banoo bē h'yyb gó bē h'yy kajäk doo. Taw'āāts hē dooh bē an'oo bā bē h'yyb nanoo doo me. Bē ramejūū do hyb n'aa nado bē banoo. Bē daaj hē bē banoo. Ta ti ŷ wén erih, P'op Hagä Do kamahän do hyb n'aa tsebee gó hanoo doo.

⁸ P'op Hagä Do hajaa bē hā tabanoo sahōnh hē baad hadoo doo, tabanyy had'yyt hyb n'aa sahōnh hē bē karēn doo, tamad'aak hyb n'aa, sa wē bedoh do bē masa hyb n'aa.

⁹ Hahỹh da P'op Hagä Do kyy kerih do paa hets'ēēh do sa ky n'aa hā:

“Etsēēh da wē bedoh do sa hā.
Ky enyyw had'yyt hē.” ‡

¹⁰ P'op Hagä Doo, joom jóm hā ta joom tym hanoo doo, ji waa hanoo do na-āāj hē, bē hā da

† **9:6** Ji ejoom do ky n'aa Paw-Ro maher'oot ji masa do ky n'aa. Taw'āāts hē ji etsēēh. Baad ub P'op Hagä Do banoo hets'ēēh do sa hā. ‡ **9:9** Saaw-Mo 112.9

tabanoo hajõng bë ma, ta tii me tak'ëp bë masa hyb n'aa wë bedoh do sa hã.

¹¹ Hajõng hedoo pé da tabanoo bë hã, bë betseh had'yyt hyb n'aa. P'op Hagä Do raj'aa etsë da, sa hã bë anoo do ãã tajooh bä sa wë.

¹² Ta ti bë masa do tamasa da Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarënh bä habok do sa wë bedoh doo. Tak'ëp P'op Hagä Do ratsebë da, bë masa do an'oo bä da.

¹³ P'op Hagä Do hã raj'aa etsë da. P'op Hagä Do rawén j'aa etsë da, baad bë ky daheeh Kristo panyyg hanäm do bë h'yy kaha'eeh bë hanäk doo, bë masa do metëeh do hyb n'aa. P'op Hagä Do raj'aa etsë na-ããj da, sa hã, ta wób sa hã na-ããj hë bë betsëeh do hyb n'aa.

¹⁴ Tak'ëp kamahän gó bë da raky n'aa etsë P'op Hagä Do hã, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa bë wë, sa hã bë wén masa.

¹⁵ P'op Hagä Do hã ãã j'aa etsë ër matym n'aa tak'ëp hanäm do ër hã tanoo do hyb n'aa. Tak'ëp baad ub tii. Ti hyb n'aa dooh ji kyy pé ta ky n'aa ji her'ood bä. §

10

Paw-Ro ky gadoo ta hã ky sëm do ky n'aa hahÿh

¹ ÿ eÿÿm do m' bë mahang ÿ bawät bä, näk mä ta wób sa kyyh. Dawëë ÿ bawät bä kä, ÿ neÿÿm kä ÿ erih do hã, näk sa kyyh, ÿ ranu mer'oot bä. ÿ né hë, Paw-Ro, Kristo ji tah'yyb en'yym do kyy gó, ji hã ky enyym do kyy gó,

§ 9:15 Jesus né tii, ji matym n'aa tak'ëp hetsooh doo.

² tak'ëp ÿ h'yy kah'ũũm bē hã, p'aa hēnh bē ÿ bahehēen bã kã, bē an'oo manã kyyh tak'ëp hadoo doo me ÿ gadoo hyb n'aa ÿ nu mer'oot doo. P'op Hagã Do nahapãh do h'yyb karēn do jawén habok doo da ãã babok, nãk ãã nu mer'oot do sa kyyh. Kyyh tak'ëp hadoo doo me da ÿ gadoo tii, ÿ h'yyb däng.

³ Badäk hahÿÿ bã ãã baboo né paawä, dooh ãã kamety bã sa hã badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagã Do nahapãh do rabahed'oo doo da sa majiĩ hã.

⁴ ãã kuman ãã kametyy doo, dooh badäk hahÿÿ hã habong do kuman tahado bã. Dooh. P'op Hagã Do hejój me ãã gawats'iik sa mejój.

⁵ ãã gawats'iik rahyb n'aa newëe doo, rah'ũũm doo, sahõnh hē h'yy kasab'ee do hewaat do P'op Hagã Do rabahapãh nanoo doo. Sahõnh hē ji hyb n'aa newëe do ãã no n'aa masoo hadoo, ji majiĩ ji no n'aa masoo doo da, ãã meduuk ÿ hanäng péh, ji h'yyb ky daheeh hyb n'aa kã Kristo.

⁶ Baad bē ky dahé däg bã kã, ãã nabuuj gedoo da ky nadah'eeh nã doo.

⁷ Taw'ããts hē bē hyb n'aa matakã wyt ta maab hadoo doo!* H'yy kasab'ee doo gó, “ãã ti Kristo karapee” hanäk doo, taw'ããts hē hahÿ rahyb n'aa newëe: ãã na-ããj hē Kristo karapee. Dooh ãã bahãnh rado bã.

⁸ Ta bahãnh ÿ h'yy kasabé bã paawä, ta hyb n'aa jaw'yyk do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hyb

* **10:7** Wyt ta maab hadoo do hã rahyb n'aa matakã bã, tii bã dooh ragado bã paawä ma matëg oow. Tii bã Paw-Ro Jesus mejüü do heh'ãat ub rahapãh paawä.

n'aa ãã hã, dooh hyb n'aa ŷ nu mebyng péh. Ta hyb n'aa jaw'y'yk do ãã hã taban'oo däk, bë h'y'yy ka'eeh do kah'ũũm ãã anoo hyb n'aa, bë ãã rejãã hyb n'aa nado.

⁹ Bë ŷ ma erih doo me, bë ŷ e'ỹỹm do hyb n'aa nado. Tii d' bë hyb n'aa newë manäh.

¹⁰ Hahỹỹ da sa kyyh ŷ ranu mer'oot bä: “Tak'ëp ji tamejũũ. Ky n'aa jaw'y'yk doo gó, kejỹỹk doo gó Paw-Ro ji tama erih. Tii bä ji mahang tawäd bä, nahejooj däg its. Dooh baad her'oot do tado tii”, näk.

¹¹ Ta tii d' her'oot do taw'ããts hẽ tahyb n'aa newëë hahỹỹh: Dawëë ãã babok bä ãã erih doo da, tii da na-ããj ãã bad'oo bë mahang ãã aboo däg bä p'aa hẽnh.

¹² Dooh ŷ haja bä “sa da ŷ hado bä” ŷ noo b'äts, sa hã hẽ j'aa kehets'ëë doo. Dooh ŷ haja b'äts sa hã hẽ ŷ kamety b'äts.† Sa hã hẽ rakametyy doo, sa hã hẽ raheg'ããs do ny hadoo do sa bahãnh hadoo doo, h'y'yy gatemah ti tametëeh.

¹³ ãã hã kä, dooh ta bahãnh ãã kasabé bä. Dooh ãã kasabé bä ãã hã P'op Hagä Do nanoo do hã. Jããm hẽ ãã kasab'ee ãã hã P'op Hagä Do anoo do hã ãã moo bok hyb n'aa. Bë panang bä na-ããj hẽ tabanoo ãã moo bok hyb n'aa.

¹⁴ ãã hã P'op Hagä Do anoo do bahãnh nado ãã baboo däk. ãã tii, pooj jé bë wë kaj'aa doo, Kristo ky n'aa hanäm do bë hã maher'oot doo.

¹⁵ Dooh na-ããj hẽ ãã kasabé bä ta wób ramoo bok do hã. Hahỹ ti ãã karën doo: Bë h'y'yy ka'eeh

† **10:12** Paw-Ro ej'ees doo gó tabeh'ũũm. Tii da tawén edoo, sa hã hẽ raj'aa etsë do hyb n'aa. Paw-Ro bahãnh mä rahyb n'aa jawyk sa nooh.

do kahũũm bā kā, āã karēn āã moo bok do tak'ēp takah'ũũm na-āãj hē,

¹⁶ panang wób hēnh, bē panang bahānh Jesus ky n'aa hanām do āã maher'oot hyb n'aa kā, ta wób ranaher'oot nā bā. Dooh āã karēn bā āã kasabé bā ta wób ramoo bok do hā, sa hā P'op Hagā Do anoo doo hēnh.

¹⁷ “Jé h'yy kasab'ee doo, taw'āãts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā takasab'ee.”‡

¹⁸ Ta hā hē h'yy kasab'ee do nado ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa etsē doo, ti né ti ta wē tagadoo doo.

11

“Jesus mejũũ do ŷŷh” daap hanāk do ky n'aa hahŷŷh

¹ Bē badoo dāk doo da ŷ karēn paawā bē gadoo nā hād h'yy gatamah do her'oot doo da ŷ er'ood bā.*

² Tak'ēp bē ŷ kamahān do hyb n'aa ŷ karēn bē gadoo tii. P'op Hagā Do hanaa ji kamahān doo me né hē bē ŷ kamahān. Ti hyb n'aa, dooh ŷ an'oo bā bē rawad'ii. Maruus aj'yy manepāh nā do baad hawāt do hadoo bēeh. Maruus yb hadoo ŷŷh. Bē ŷ haēej dāk do hadoo sét ub aj'yy hā, Kristo hā, bē patug hadoo tabahadoo hyb n'aa da.

³ Ti hadoo né hē, ky ken'yym doo gó bē da rawedii ŷ jeŷŷm, jāãm hē sét hā, Kristo hā baad bē

‡ **10:17** Jeremij 9.24 * **11:1** Dooh Paw-Ro genaag bā ta daaj hē tah'yy kasabé bā. Ti hyb n'aa, hād h'yy gatamah do her'oot doo da ŷ er'ood bā, tawén nāng. Ta daaj hē tah'yy kasab'ee, Korīn buuj sa hā tametēeh hyb n'aa ma matēg oow rawedii sa hā.

h'yyb nadäg wät hyb n'aa, Ewa aw'yy wad'ii wät do paa hadoo da.

⁴ Tii d' ŷ wén her'oot, Jesus ky n'aa seeh, āā ma met'ëög wät do nadoo do raheer'ood bā, ti nayyw hē bē gadoo. Nayyw hē na-āāj hē bē gadoo sahee seeh, bē gado dāk do paa nadoo doo. Nayyw hē bē gadoo panyyg seeh, bē āā panāk do nadoo doo.

⁵ DooH né hē Jesus ky n'aa rod sa bahānh red'oo do sa yd jé ŷŷh.

⁶ DooH né paawä tak'ëp herot do tado ŷŷh, hajōng ŷ hajaa do ŷ hapāh doo. Hajōō nuu me né hē ŷ metä wät ti bē hā.

⁷ Bē sām noo do hyb n'aa nado ŷ her'oot do P'op Hagä Do ky n'aa bē hā. DooH bē ŷ mejō bā ta sām bē an'oo bā hā ŷŷ. Daj ŷŷ hē ŷ kadaduu ŷ moo wät do hā, bē kawehēē dāk hyb n'aa. Nesaa do g'eeh bē hā, tii d' ŷ ad'oo doo?

⁸ Jesus hā h'yy ka'eeh do panang wób hēnh habong do hā ŷ daab yyp, sa dajēēr ŷ ado hōm hadoo, ŷ ramasa hyb n'aa Jesus ky n'aa bē ŷ ma-her'oot hyb n'aa.

⁹ Bē mahang ŷ bawät noo gó, wē ŷ tabadoh bā ŷ karēn doo, dooh bē hā ŷ daab yb bā. Ēr wakāān Jesus hā h'yy ka'eeh do Masedonija hāj n'aa bā naa hana do ŷ ranoo ŷ karēn doo. DooH paa ŷ karēn bā bē hā ŷ daab yb bā, tanajawyk hyb n'aa bē jó. Hŷ jawén dooh na-āāj hē bē hā ŷ daab yb bā.

¹⁰ Kristo ky n'aa hanām do hēp ŷŷ gó tabawät. Ti hyb n'aa, dooh Akaja hāj n'aa bā habong pé ŷ ky meduuk péh, ŷ ky dāng, bē hā ŷ daab nayyp do hyb n'aa ŷ h'yy kasab'ee do hā.

¹¹ H'ëed hyb n'aa ti ta ti ŷ her'oot? Bē ŷ ka-

manahñan do hyb n'aa g'eeh? Dooh. P'op Hagä Do hapäh bë ÿ kamahñan.

¹² ÿ ad'oo do paah, ÿ badoo had'yyt hē da. Dooh da ÿ gado bä ta sām, sa daaj hē Jesus mejũũ do rakamaneēēnh do ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bä ãã nemuun ramoo bok rabanäng do hyb n'aa.

¹³ Kristo mejũũ do heh'äät nadoo do tii. Bë rawedii ramoo bok do hä. Kristo mejũũ do ked'oo do tii.

¹⁴ Dooh ÿ hyb n'aa meuuj bä rabahed'oo do hä. Nesaa Do Yb sii hē tahajaa takawareem bä ããs ta bag gó hawät do ji ed'oo hyb n'aa, ji tawadii hyb n'aa.

¹⁵ Ti hyb n'aa, dooh ÿ hyb n'aa meuuj bä Nesaa Do Yb karapee baad moo bok do rabahed'oo rakeno bä. Ti hedoo do ragadoo da nesaa do ramoo bok do sām.

Nesaa do tahoop do hyb n'aa Paw-Ro kasab'ee do ky n'aa hahÿÿh

¹⁶ ÿ ab'aanh pooj jé ÿ her'ood wät doo: Bë hyb n'aa newë manä ÿ h'yy gatamah doo! Ti hadoo né hē, ÿ h'yy gatamah do bë ed'oo nä bä paawä, taw'ãäts hē ÿ bë gadoo h'yy gatamah do bë gadoo doo da, ÿ na-ãäj hē ÿ h'yy kasab'ee hyb n'aa.

¹⁷ Kēh ÿÿ, ÿ h'yy kasab'ee doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ber'oot doo da nado. H'yy gatamah do ber'oot doo da ÿ baher'oot.

¹⁸ Hajök ma matēg oow bë mahang habong do rah'yy kasab'ee. Badäk hahÿÿ hä habong do rah'yy karēn do jawén habok do rabahed'oo doo

da rah'yy kasab'ee. Hỹy kā, ŷ na-ããj da ŷ h'yy kasab'ee.†

19 Bě ti h'yy genäh bė edoo né paawä, tsebee gó bė gadoo h'yy gatamah doo. Ti hyb n'aa taw'ããts hē bė gadoo na-ããj hē ŷŷh, ŷ h'yy kasabé bā.

20 Bě gadoo tak'ėp bė hã mejũũ doo, sa karom hadoo bė ran'oo bā. Bě gadoo bė dajėēr hã daab 'yyp doo, bė wad'ii doo, bė bahãnh nu gapad'ėek kar'ėēn doo, bė rejãã doo, bė ratapa ewyyh doo.

21 ŷ hãd nu mebyys ŷ nahaj'as do hyb n'aa bė hã ŷ moo wäd bā ta tii da bė hã ramoo bok doo.‡

Ãã kanahēn its né paawä ta tii hã, ta ti neŷŷm doo me rap'ãã kasab'ee doo, ŷ na-ããj hē ŷ hajaa neŷŷm doo me ŷ p'ãã kasabé bā. H'yy gatamah do hadoo ŷ baher'oot ta tii.

22 Eber buuj had'oo mäh, sa nooh. ŷ na-ããj hē Eber buuj. Isaraėw buuj had'oo mäh, sa nooh. ŷ na-ããj hē Isaraėw buuj. Abaraãm panaa had'oo mäh, sa nooh. ŷ na-ããj hē Abaraãm panaa.

23 Kristo karom had'oo mäh, sa nooh. ŷ Kristo karom heh'ãät do sa bahãnh. (H'yy gatamah do her'oot do hadoo ŷ baher'oot ta tii da.) Tak'ėp sa bahãnh ŷ moo wäd wät. Sa bahãnh hajõõ nuu me ŷ radawäts gėēt, Jesus ky n'aa ŷ her'oot do hyb n'aa. Sa bahãnh hajõõ nuu me tak'ėp ŷ rabaheyyh. Hajõõ nuu me dajėb gó ŷ bewäd nã.

† **11:18** Tii da Paw-Ro wén d'oo, Korīn buuj rah'yy genäh hyb n'aa ma matėg oow sa hã. ‡ **11:21** Ma matėg oow sa kyyh hyb n'aa Paw-Ro wén ej'ees. Nahejooj its Paw-Ro, sa nooh. Dooch Paw-Ro nu mebyy heh'ãät tado bā. *Hãd nu mebyng tawén nãng, ma matėg oow ramoo bok do hã rah'yy genäh takarėn do hyb n'aa.*

24 Ji ma poo oow pé nuu me ken'yyh 39 nuu me ÿ rabahewyyh ta tyd me, Judah buuj hã. §

25 Tamawoob nuu me ken'yyh b'aa t'aah me ÿ rabahewyyh. ** Sét nuu me ÿ radajëeb paawä, pä me ÿ ramakut. Tamawoob nuu me marakate ÿ gahõm do tabegyb jëk. Sét adëb bä, sét atsëm ÿ batu fame.

26 Hajõõ nuu me ÿ bawät. Äm n'aa näng hã ÿÿ, tamii ÿ mawät doo. Äm n'aa näng hã ÿÿ, moo nesaa do sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hã ÿÿ, häj ÿ n'aa buuj wób sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hã ÿÿ, Judah buuj nadoo do wób sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hã ÿÿ, panang bä. Äm n'aa näng hã ÿÿ, ranabok hënh ÿ bawät bä. Äm n'aa näng hã ÿÿ, akajar me ÿ bawät bä. Äm n'aa näng hã ÿÿ, Jesus hã h'yy ka'eeh do ken'ooh do sa mahang.

27 Tak'ëp ÿ moo wäd wät. Tak'ëp ÿ bakaanh ÿ moo wät do hyb n'aa. Hajõõ nuu me ÿ naÿÿh. †† Sah, hoo kaanh do na-ããj hë ÿ bahoop. Hajõõ nuu me ÿ waa tamah. Hajõõ nuu me ÿ bahoop hahëem doo. Hajõõ nuu me dooh saroor hebaan do wë ÿÿ, ÿ kahat'ëeh hyb n'aa.

28 Sahõnh hë ÿ ahoop do wób bahãnh ti anäng nä sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong do sa hyb n'aa ÿ hyb n'aa tón do had'yyt

§ 11:24 Jããm né hë 40 nuu me ji bahewyyh do séd noo gó, Judah häj n'aa buuj ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä rasãm baanh. Ranesõõts hõm hyb n'aa ti yd jé rabetsén. 39 nuu me rabahewyyh. ** 11:25 Roma buuj ti ky n'aa etyy do b'aa me rabahewyyh. †† 11:27 Ta see pé noo gó Paw-Ro moo wät atsëm ta waa sãm hã. Ta see pé noo gó Jesus ky n'aa tama metëek atsëm. Ta see pé noo gó taky n'aa etsëe atsëm, ti hyb n'aa ty jawyg tabahoop.

hē, Jesus karēn doo da rababok ŷ karēn do hyb n'aa paawä.

²⁹ Rah'y'y kanejój bä kä Jesus hã rah'y'y ka'eeh do hã, ŷ t'yyd mehīn sa hã, ŷ hyb n'aa tón hēp ŷŷ gó sa hyb n'aa. Nesaa do ta see moo wäd bä rah'y'yb tatuk do hyb n'aa, tak'ēp ŷ h'y'y katón ta ti hedoo do hyb n'aa.

³⁰ ŷ h'y'y kasabé bä, jāām hē né hē ŷ h'y'y kasab'ee da ŷ nahejooj is do metēeh do hã.

³¹ Dooh daap ŷ menä bä P'op Hagä Do ji j'aa etsēē had'yyt doo, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do h'y'y kaha'eeh doo, ta Yb, hapäh.

³² Damas-Ko panang hēnh ŷ hewäd nä noo gó, panang bagä n'aa sa wahē n'aa Aretas häd näng do wē moo wät do mejūū panang hadē do noo bä warahén ŷ ragada ŷ ramasoo hyb n'aa.

³³ Tii d' radoo né paawä, arook gó Jesus hã h'y'y ka'eeh do ŷ rabahy g'ēēd is tūū, panang hadē pong jé naa. Tii bä ŷ kejēn hōm is sa mahānh.

12

¹ Dooh né paawä ŷ genaag bä, ahōm nä ŷ h'y'y kasab'ee do ran'oo bä, daap né paawä ti ta tii. Bē ŷ maher'oot hŷŷ kä s'ēeh hadoo do Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hã ŷŷ. Bē ŷ maher'ood kån na-āāj hē hã ŷ tametēeh doo.

² ŷ hapäh aj'y'y Kristo hã h'y'y ka'eeh doo. 14 däg ta baab tabēej hōm doo, P'op Hagä Do mahūūm dó hŷ pong jé, ta wē. Dooh ŷ hapēē bä ta h'y'yb tym ub tado bä t'īī hēnh hasēek doo, ta hub sii hē tado bä. P'op Hagä Do ti hapäh.

3-4 Ỹ hapäh né hẽ hỹ pong jé P'op Hagä Do masäk. (Ỹ ab'aanh, dooh ỹ hapëë bä ta h'yyb tym ub tado bä t'ĩĩ hẽnh hasëëk doo, ta hub sii hẽ tado bä.) T'ĩĩ hẽnh ta ti aj'yy* maa napäh kyyh ji nahajaa do ji her'ood bä, P'op Hagä Do nanoo do ji er'ood bä.†

5 Ti hadoo do aj'yy hyb n'aa ỹ haja paawä ỹ kasabé bä. Hã ỹỹ hẽ dooh ỹ h'yy kasabé bä. Hã ỹỹ hẽ ỹ kasabé bä paawä, jããm hẽ ỹ h'yy kasab'ee da ỹ nahejooj is do metëeh do hã.

6 Ỹ karën bä paawä hã ỹỹ hẽ ỹ h'yy kasabé bä, h'yy gatamah do nado né paawä ỹỹh, né hup ỹ né hẽ paawä ta ti ỹ h'yy kasab'ee do hã. Ti hado né paawä, dooh ỹ h'yy kasabé bä. Dooh ỹ karën bä ta bahãnh ỹ rahyb n'aa newë bä. Jããm né hẽ hã ỹ rahapäh ỹ moo wät doo, ỹ her'oot do na-ãäj hẽ.

7 Hã ỹỹ hẽ ỹ h'yy kasabé mahãnh, tak'ëp hetsooh do kametä däk do hyb n'aa hã ỹỹ, P'op Hagä Do anoo hã ỹỹ nesaa do ỹ ahoop doo, sasëng tęg ejooj do hadoo ji. Nesaa Do Yb mejũũ do tii, ỹ tarejãã hyb n'aa, hã ỹỹ hẽ ỹ h'yy kasabé mahãnh.

8 Tamawoob nuu me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ỹ betsëë tabado hõm hyb n'aa ta ti ỹ ahoop doo.

9 Tii d' né paawä, hahỹỹ da ta kyyh hã ỹỹ: “Jããm hẽ né hẽ ỹ ky enyym do a hã, sahõnh hẽ hejój ỹỹ baad takametä däk do hyb n'aa nahej'oonh do sa hã”, näng ta kyyh hã ỹỹ. Ti hyb n'aa kä, tsebee

* **12:3-4** Ta daaj hẽ, ta ky n'aa né hẽ Paw-Ro her'oot. Ti né ti aj'yy hỹ pong jé P'op Hagä Do masäk doo. Kejën doo gó Paw-Ro wén her'oot, dooh takarën bä tah'yy kasabé bä do hyb n'aa. † **12:3-4** P'op Hagä Do wén nanoo kyyh tamaa napäh do ter'ood bä, tak'ëp tabahetsooh do hyb n'aa. Dooh ër haja nä bä ta ti hadoo do ër gado bä badäk hahỹỹ hã ër babok nä bä.

gó ŷ h'yy kasab'ee ŷ nahejoonh do hã, Kristo hejój bawät hyb n'aa hã ŷŷ.

¹⁰ Ti hyb n'aa kã ŷ tsebé Kristo hyb n'aa nahejoonh do ŷ ahob bã, Kristo hyb n'aa ŷ raky n'aa rejã bã, Kristo hyb n'aa wë ŷ badoh do ŷ ahob bã, Kristo hyb n'aa ŷ rarahejã bã, Kristo hyb n'aa dooh ŷ ad'oo pé na-ããj hë. ŷ nahejooj bã, hëp ŷ tym hã ŷ bahejoonh.

¹¹ H'yy gatamah do her'oot doo da ŷ ber'ood däk. Bë né ti han'oo tii d' ŷ wén her'oot. Bë né paawä tii baad her'oot do këh ŷ n'aa hã. Dooh its né paawä ŷŷh,‡ dooh tabad'op hë Jesus ky n'aa rod sa bahãnh red'oo do sa yd jé ŷŷh.

¹² H'yyb jawyk doo me ŷ moo wäd wät bë mahang Jesus mejũũ do heh'äät ji do bã metëeh doo: Hetsooh do P'op Hagä Do hanaa ŷ metä wät, meuj n'aa nãng do ŷ moo wäd wät, ŷ pehuunh do na-ããj hë.

¹³ Ny hadoo do ŷ moo wäd wät ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do hã, bë hã ŷ moo nawäd wät doo? Jããm né hë hahŷŷ bë hã ŷ nad'oo doo: Bë ŷ daab nayyp doo! Bë mabaan ta ti hyb n'aa bë ŷ ky n'aa rejãã hadoo doo. §

¹⁴ Tamawoob nuu me däg bë ŷ bahehëen da hŷŷ

‡ **12:11** *Dooh its né paawä ŷŷh* Paw-Ro wén her'ood wät, dooh né ji hajaa péh P'op Hagä Do tanado bã paawä. Ta ti tabaher'oot bã tapes'ããp na-ããj hë ta hã ky n'aa rejãã doo. “Dooh its Paw-Ro”, nãk sa kyyh. § **12:13** Sahõnh hë ta wób sa mahang tamoo wäd wät doo, Korīn buuj mahang na-ããj tamoo wäd wät. Jããm hë dooh tadaab yb bã sa hã. Ta wób hã ti tadaab yyp. Ti hyb n'aa apãh dooh baad Paw-Ro kamahãnh sa hã ta wób red'oo. *Bë mabaan bë hã ŷ daab nayyp doo Paw-Ro baher'oot bã, tahãd ky n'aa ej'ees. Nesaa do nado ti ji da hadoo do ji daab nayyp doo.*

kä. P'aa hēnh dooh né da bë ŷ daab yb bä ēnh. Bë ma nado ti ŷ karēn. Bë ti ŷ karēn sa yb sa taah karēn doo da. Ji taah ned'ēed is do nado sa yb sa ŷŷn karēn do hanoo doo. Sa yb ti sa taah nad'ēed is do karēn do hanoo doo.**

¹⁵ Baad ŷ h'yyb hedoo sahōnh hē ŷ ah'ēēnh wē ŷ hanāng doo, ŷ kan'oo dāk bë hā bë ŷ masa hyb n'aa. ŷ eanh hŷŷ kā bë hā: Dooh denaa hē ŷ bë kamahān, tak'ēp bë ŷ kamahān do mabaj?

¹⁶ Hahŷŷ d' mā bë mahang habong do sa nooh: “Te hub né hē. Dooh bë tadaab yb bä. Dooh né paawä bë tadaab yb bä, kamatakēē doo me bë tawedii”, nāk sa kyyh.

¹⁷ Ajyy bë wē ŷ mejūū do hā bë ŷ wadii bë hā?

¹⁸ Tak'ēp paa ŷ betsēē Tiit bë wē tabahōm hyb n'aa. Āā h'yyb hata ŷ mejūū ta sii ti noo gó. Bë Tiit wadii, bë hā péh? Sét hēp ŷŷ Tiit daheeh. Séd h'yyb hedoo āā babok Tiit daheeh. Dooh bë āā wad'ii bä.

¹⁹ Ta ti āā wén her'oot bë hā, āā kawoom hyb n'aa bë ed'oo g'eeh? Dooh. Dooh ti hyb n'aa tado bä. Séd āā h'yyb hedoo Kristo hā. T'ōp hanāng doo me āā baher'oot sahōnh hē āā her'oot doo. P'op Hagä Do maa napäh āā her'oot doo. Najis haa, sahōnh hē āā bad'oo doo, bë hyb n'aa né hē tii, baad tabahadoo hyb n'aa bë hā, Jesus hā bë h'yy ka'eeh do kah'ūūm hyb n'aa paawä.

²⁰ ŷ eŷŷm, bë wē ŷ kajaa bä, ta see hadoo bë h'yyb hā ŷŷ da. Tii bä, dooh na-āāj hē bë genaag da

** **12:14** Korīn buuj Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Paw-Ro taah hadoo. Dooh Paw-Ro karēn bä sa dajēer tagado bä. Takarēn tamasa sa hā, baad Jesus hā rah'yyb padēek hyb n'aa. Sa yb hadoo Paw-Ro, ta hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae dāk do hyb n'aa.

bē ŷ maher'ood bā. ŷ aw'yyt apäh da bē mahang kaj'õõk doo, h'yy kajew'eës doo, kawajãän doo, séd hã h'yyb nahed'oo doo, ta wób ky n'aa rejãä doo, kasab'ee doo, kamanejũũ do na-ããj hē. ŷ hyb n'aa newē bā, ŷ hyb n'aa tón ta ti hedoo do ŷ awyyd bā da bē mahang.

²¹ ŷ eŷŷm da, bē wē ŷ kajaa bā p'aa hēnh da ŷ nu mebyng bē hyb n'aa P'op Hagä Doo, ta hã ŷ h'yy kaha'eeh do an'oo bā. ŷ hyb n'aa tón da ŷ eŷŷm, pooj jé nesaa do moo bok do rat'yyd kamaneh'ĩĩn do hyb n'aa baad nadoo do ramoo bok do hã, sa ŷŷm sa patug nadoo do sii rabeŷŷh do hã, nu meby n'aa näng do hã, sa matym gó ramoo bong doo.

13

Tagadëeg ub Paw-Ro maher'oot do ky n'aa hahŷŷh

¹ Tamawoob nuu me däg hahŷ bē ŷ bahehëen doo. ŷ kajaa bā, sahõnh hē ky n'aa katep'aa do bē mahang hanäng doo, pawóp hē, tamawoob hē ta rod n'aa raheer'oot da te hub tado bā.*

² ŷ ab'aanh, pooj jé, pawóp nuu me däg bē ŷ bahehëen noo gó nesaa do moo boo bok do sa hã ŷ maher'ood wät doo. Ta ti moo hedoo doo, bē sahõnh hē na-ããj hē, ŷ maher'oot hahŷŷ da: Dooh da ŷ t'yyd mehĩĩn bā pooj jé du d'oo do nesaa do

* **13:1** Tii d' né ji bad'oo P'op Hagä Do kyy kerih do ji tamaher'oot, ta see ta da hadoo do taky n'aa tapa bā. Dew-Teronom 19.15 hã takerii däk tii. Dooh ji ky dahé bā sét hē her'ood bā. Jããm hē ji ky daheeh pawóp hē, tamawoob hē hadoo doo, te hub né hē ranoo bā ky n'aa katapaa do ky n'aa. Tii da P'op Hagä Do kyy kerih do wén mejũũ, daap hē ji ky n'aa tapa mahãnh ji da hadoo do.

moo bok doo, ta wób na-ããj hỹỹ kã nesaa do moo bok doo.

³ Doo da bẽ ỹ t'yyd mehĩĩn bã. Bẽ karẽn mãh, bẽ ỹ metẽeh Kristo tado bã hã ỹ her'oot doo, bẽ nooh. Nahejooj nado Kristo bẽ wẽ. Hejooonh né hẽ bẽ mahang.

⁴ Nahejooonh doo gó b'aa kajatsẽk do hã kepẽem dæg né paawã, ti awäd had'yyt hỹỹ kã P'op Hagã Do hejój hyb n'aa. Ti hadoo né hẽ ãã hã. Kristo nahejooj hã sэд hã ãã h'yyb hedo né paawã, bẽ wẽ da ãã babok Kristo sii P'op Hagã Do hejój hyb n'aa. Bẽ wẽ ãã kajaa bã, ta hejój gó da ãã babok bẽ wẽ.†

⁵ Taw'ããts hẽ bẽ ti bẽ hã hẽ bẽ kamety, bẽ hyb n'aa newẽ, Jesus hã bẽ h'yy kae bã heh'ääт ub. Doo g'eeh bẽ hapẽẽ bã, Jesus Kristo bẽ h'yyb gó awät? Ta nehub tado bã bẽ hegãã bã, dooh Kristo hã h'yy ka'eeh do heh'ääт do bẽ do bã.

⁶ Wyt ta maab hẽ bẽ hã ỹ gada, bẽ hapäh Jesus mejũũ do heh'ääт do ỹỹh.‡

⁷ P'op Hagã Do hã ãã ky n'aa etsẽẽ, baad nadoo do bẽ moo nabok hyb n'aa. Doo ãã ky n'aa ets'ẽẽ bã ta tii, baad bẽ mahang ãã moo boo bok do ta wób rabaher'oot hyb n'aa. Doo. Tii d' ãã wén ky

† **13:4** Korīn panang bã habong do wób raky sēm Paw-Ro. Doo raky dahé bã. Nesaa do rakarẽn ramoo bok nã. Ti hyb takajaa do pooj jé Paw-Ro maher'oot sa hã. Pooj jé dó tat'yyd mehĩĩn né paawã, dooh da tat'yyd mehĩĩn wäd bã nabuj keh'ũũm do sa hã. Kristo hejój gó Paw-Ro ky n'aa etyy da hỹỹ kã sa hã takajaa bã. ‡ **13:6** Korīn buuj wób ramejũũ Paw-Ro metẽeh Jesus mejũũ do heh'ääт do tado bã. Ti Paw-Ro mejũũ sa daaj hẽ sa hã hẽ rakametyy rabahapäh hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae bã, Jesus hã rah'yy kanae bã. Jesus hã rah'yy kae bã tii bã rabahapäh Paw-Ro Jesus mejũũ do heh'ääт tii, Paw-Ro hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae däk do hyb n'aa.

n'aa etsēē, baad hadoo do bē moo bok hyb n'aa. Ti né hē ti āā karēn doo. Dooh ŷ hyb n'aa p'eed bā, baad nadoo āā moo boo bok doo, ta wób redoo bā. Jāām né hē ŷ karēn, baad bē babok doo.

⁸ Tii d' ŷ wén her'oot, dooh āā haja bā baad hadoo do āā geām bā. Jāām hē āā hajaa āā moo bok baad hadoo do masa doo, kah'ũũm do hanoo doo.

⁹ Tsebee gó āā gadoo āā nahejoonh doo. Jāām hē āā karēn, baad Jesus hā bē h'yy ka'eeh. Āā ky n'aa etsēē bēēh, bē t'yyd kamehĩĩn hyb n'aa baad nadoo do hā, p'aa hēnh baad ub bē babok hyb n'aa.

¹⁰ Hahŷ mo haja ŷŷ kerih do bē ŷ ma erih bē wē ŷ kajaa do pooj jé, bē wē ŷ kajaa bā kā, dooh hyb n'aa bē ŷ nabuuj gedoo pé hyb n'aa ky n'aa jawyk doo me, hā ŷ kan'oo dāk doo me. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo ta ti ŷ ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ŷ moo wāt hyb n'aa bē hā, bē h'yy ka'eeh do kah'ũũm hyb n'aa. Hā ŷ tabanoo ta ti ta ky n'aa jaw'yyk do bē h'yyb tym gó hanäng do ŷ rejāā hyb n'aa nado.

Paw-Ro kedēē hōm do ky n'aa hahŷŷh

¹¹ Tagadēēg ub, wakān haa, bē tsebee. Taw'āāts hē bē t'yyd kamehĩĩn baad nadoo do bē moo boo bok do hā. P'aa hēnh baad hadoo do bē moo boo hŷŷ kā. Bē ky dahé hahŷŷ hā, bē ŷ ma erih do hā bē ŷ maher'oot do ta hā. Taw'āāts hē séd bē h'yyb hedo. Taw'āāts hē hanām doo gó bē babok bē da hadoo do wē. Tii bā da P'op Hagā Doo, ta hanaa ji kamahān doo, ta hanaa ji h'yyb nām doo, awāt da bē mahang.

¹² Taw'āāts hē baad ub, hanām doo gó bē edēē sahōnh hē bē da hadoo doo.

13 Sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do babä habong do bë rahyb n'aa esee.

14 Ý karẽn, Jesus Kristo Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym do bë h'yyb gó tabawät. Ý karẽn ji P'op Hagä Do kamahãn do sahõnh hẽ bë h'yyb gó tabawät. Ý karẽn na-ããj hẽ séd hã ji h'yyb hedoo P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do sahõnh hẽ bë h'yyb gó tabawät. Jããm hẽ kä.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
The New Testament in the Nadëb language of Brazil
(BR:mbj:Nadëb)

O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023
c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc